

Въпрос 13: Кохомологии с коефициенти в сноп. Теорема на де Рам

1. Определение и основни свойства на кохомологиите с коефициенти в сноп

Навсякъде в този параграф ще разглеждаме само снопове от модули $\mathfrak{S} \rightarrow X$ над паракомпактни топологични пространства X . Индуктивно по $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ въвеждаме сноповете $\mathfrak{Q}^n$ и $\mathfrak{S}^n$. Именнно, започваме с $\mathfrak{Q}^0 := \mathfrak{S}$ и за всяко цяло $n \geq 0$ определяме $\mathfrak{S}^n$ като снопа, асоцииран с предснопа $\{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n}\}$ на прекъснатите сечения на $\mathfrak{Q}^n$. Да отбележим, че предснопът $\{\Gamma(\mathfrak{Q}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n}\}$ на непрекъснатите сечения на $\mathfrak{Q}^n$ е под-предсноп на $\{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n}\}$. Докалското снопът, асоцииран с $\{\Gamma(\mathfrak{Q}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n}\}$ е изоморфен на $\mathfrak{Q}^n$ и се влага в $\mathfrak{S}^n$, можем да считаме $\mathfrak{Q}^n$ за подсноп на $\mathfrak{S}^n$. Това дава възможност да положим $\mathfrak{Q}^n := \mathfrak{S}^{n-1}/\mathfrak{Q}^{n-1}$ за $\forall n \in \mathbb{N}$. Сега за всяко естествено число n съществува хомоморфизъм на снопове $f^{n-1} : \mathfrak{S}^{n-1} \rightarrow \mathfrak{S}^n$, който се разлага в произведение $f^{n-1} := f_{\text{моно}}^{n-1} f_{\text{епи}}^{n-1}$ на естествения епиморфизъм $f_{\text{епи}}^{n-1} : \mathfrak{S}^{n-1} \rightarrow \mathfrak{Q}^n = \mathfrak{S}^{n-1}/\mathfrak{Q}^{n-1}$ и мономорфизма $f_{\text{моно}}^{n-1} : \mathfrak{Q}^n \rightarrow \mathfrak{S}^n$. Непосредствено се вижда, че ядрото $\text{Ker}(f^{n-1}) = \text{Ker}(f_{\text{епи}}^{n-1}) = \mathfrak{Q}^{n-1}$ и образът $\text{Im}(f^{n-1}) = \text{Im}(f_{\text{епи}}^{n-1}) = \mathfrak{Q}^n$. Това установява точността на редицата от снопове

$$0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{S}^0 \xrightarrow{f^0} \dots \xrightarrow{f^{n-1}} \mathfrak{S}^n \xrightarrow{f^n} \mathfrak{S}^{n+1} \xrightarrow{f^{n+1}} \dots \quad (13.1)$$

във всички $\mathfrak{S}^n$ с $n \in \mathbb{N}$. Вече споменахме, че $\mathfrak{S} = \mathfrak{Q}^0$ е подсноп на $\mathfrak{S}^0$ и съвпада с $\text{Ker}(f^0)$, така че редицата (13.1) е точна също в $\mathfrak{S}$ и $\mathfrak{S}^0$. Твърдим, че така построените снопове $\mathfrak{S}^n$, $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ от резолвентата (13.1) са меки. За целта да отбележим, че предсноповете $\{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n}\}$ на прекъснатите сечения на $\mathfrak{Q}^n$ са пълни. По-точно, за всяко отворено подмножество $U \subseteq X$ с отворено покритие $U = \cup_{\alpha \in A} U_\alpha$, сеченията $\sigma, \tau \in \Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, U)$ с едни и същи ограничения $\rho_{U_\alpha, U}^{\mathfrak{Q}^n}(\sigma) = \rho_{U_\alpha, U}^{\mathfrak{Q}^n}(\tau)$ непременно съвпадат, $\sigma = \tau$. Причина за това е, че всяка точка $p \in U$ принадлежи на някое U_α , така че $\sigma(p) = \rho_{U_\alpha, U}^{\mathfrak{Q}^n}(\sigma)(p) = \rho_{U_\alpha, U}^{\mathfrak{Q}^n}(\tau)(p) = \tau(p)$. Ако $\{\sigma_\alpha\}_{\alpha \in A}$ е фамилия от прекъснати сечения $\sigma_\alpha \in \Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, U_\alpha)$, изпълняващи условието за съгласуваност $\rho_{U_\alpha \cap U_\beta, U_\alpha}^{\mathfrak{Q}^n}(\sigma_\alpha) = \rho_{U_\alpha \cap U_\beta, U_\beta}^{\mathfrak{Q}^n}(\sigma_\beta)$ за $\forall \alpha, \beta \in A$, то можем да определим прекъснатото сечение $\sigma : U \rightarrow \mathfrak{Q}^n$, полагайки $\sigma(p) := \sigma_\alpha(p)$ за някое $\alpha \in A$ с $U_\alpha \ni p$. Тогава за всяко друго $\beta \in A$ с $U_\beta \ni p$ имаме $\sigma_\beta(p) = \rho_{U_\alpha \cap U_\beta, U_\beta}^{\mathfrak{Q}^n}(\sigma_\beta)(p) = \rho_{U_\alpha \cap U_\beta, U_\alpha}^{\mathfrak{Q}^n}(\sigma_\alpha)(p) = \sigma_\alpha(p)$. Пълнотата на предснопа $\{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n}\}$ гарантира неговата изоморфност с предснопа $\{\Gamma(\mathfrak{S}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{S}^n}\}$ на непрекъснатите сечения на $\mathfrak{S}^n$. Сега за всяко затворено подмножество $S \subseteq X$ и всеки елемент $\zeta_S \in \Gamma(\mathfrak{S}^n, S) \simeq \Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, S)$ съществува $\zeta \in \Gamma_o(\mathfrak{Q}^n, X) \simeq \Gamma(\mathfrak{S}^n, X)$, определено по правилото

$$\zeta(p) := \begin{cases} \zeta_S(p) & \text{за } p \in S, \\ 0_{\mathfrak{S}_p^n} & \text{за } p \in X \setminus S, \end{cases}$$

така че $a_X^S(\zeta) = \zeta_S$, където $a_X^S : \Gamma(\mathfrak{S}^n, X) \rightarrow \Gamma(\mathfrak{S}^n, S) = \lim_{S \subseteq U} \Gamma(\mathfrak{S}^n, S)$ е хомоморфизъм на директната граница. С това се убедихме, че сноповете $\mathfrak{S}^n$ са меки за всички $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ 13.1. Резолвентата (13.1) на $\mathfrak{S}$ се нарича канонична мека резолвент на този сноп. Тя индуцира ко-верижния комплекс от глобални непрекъснати сечения

$$\begin{array}{ccccccc} 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{S}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{S}^0, X) & \xrightarrow{f_X^0} & \dots \\ \dots & \xrightarrow{f_X^{n-2}} & \Gamma(\mathfrak{S}^{n-1}, X) & \xrightarrow{f_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{S}^n, X) & \xrightarrow{f_X^n} & \dots \end{array}, \quad (13.2)$$

който е точен в $\Gamma(\mathfrak{S}, X)$ и $\Gamma(\mathfrak{S}^0, X)$ съгласно Лема 10.4. Кохомологиите на X с коефициенти в снопа $\mathfrak{S}$ се определят като

$$\begin{aligned} H^0(X, \mathfrak{S}) &:= \text{Ker}(f_X^0) = \Gamma(\mathfrak{S}, X) \quad \text{и} \\ H^n(X, \mathfrak{S}) &:= \text{Ker}(f_X^n) / \text{Im}(f_X^{n-1}) \quad \text{за } \forall n \in \mathbb{N}. \end{aligned}$$

Да отбележим, че ако снопът $\mathfrak{S}$ е мек, то цялата редица (13.2) е точна, както доказахме в Следствие 10.20. Следователно $H^n(X, \mathfrak{S}) = 0$ за всички $n \in \mathbb{N}$. В частност, $H^n(X, \mathfrak{S}^k) = 0$ за $\forall k \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ за $\forall n \in \mathbb{N}$.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ 13.2. Резолвентата

$$0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{T}^0 \xrightarrow{f^0} \dots \xrightarrow{f^{n-1}} \mathfrak{T}^n \xrightarrow{f^n} \mathfrak{T}^{n+1} \xrightarrow{f^{n+1}} \dots$$

на снопа $\mathfrak{S}$ се нарича ациклична, ако

$$H^n(X, \mathfrak{T}^k) = 0 \quad \text{за } \forall k \in \mathbb{N} \cup \{0\}, \forall n \in \mathbb{N}.$$

И така, каноничната мека резолвента (13.1) на сноп от модули $\mathfrak{S}$ над паракомпактно топологично пространство X е ациклична резолвент на $\mathfrak{S}$.

ТВЪРДЕНИЕ 13.3. (i) Произволен хомоморфизъм $\varphi : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{T}$ на снопове от модули над паракомпактно топологично пространство X индуцира хомоморфизми на кохомологиите

$$H^n(\varphi) : H^n(X, \mathfrak{S}) \longrightarrow H^n(X, \mathfrak{T}), \quad n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$$

на X с коефициенти в тези снопове. В частност,

$$H^0(\varphi) = \varphi_X : \Gamma(\mathfrak{S}, X) \rightarrow \Gamma(\mathfrak{T}, X).$$

(ii) Ако $\varphi : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{T}$ и $\psi : \mathfrak{T} \rightarrow \mathfrak{V}$ са хомоморфизми на снопове от модули над паракомпактно топологично пространство X , то индуцираните хомоморфизми на кохомологиите на X с коефициенти в тези снопове изпълняват отношенията

$$H^n(\psi\varphi) = H^n(\psi)H^n(\varphi) \quad \text{за } \forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}.$$

(iii) Тъждественият хомоморфизъм $\text{Id}_{\mathfrak{S}} : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{S}$ на сноп от модули над паракомпактно топологично пространство X индуцира тъждествените хомоморфизми $H^n(\text{Id}_{\mathfrak{S}}) = \text{Id}_{H^n(X, \mathfrak{S})}$ на кохомологиите $H^n(X, \mathfrak{S})$, $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ на X с коефициенти в $\mathfrak{S}$.

Доказателство: (i) Първо ще продължим хомоморфизма на снопове $\varphi : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{T}$ до хомоморфизъм

$$\begin{array}{ccccc} 0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^\bullet \\ & & \downarrow \varphi & & \downarrow \varphi^\bullet \\ 0 & \longrightarrow & \mathfrak{T} & \longrightarrow & \mathfrak{T}^\bullet \end{array}$$

на съответните канонични меки резолвенти $0 \rightarrow \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{S}^\bullet$ и $0 \rightarrow \mathfrak{T} \rightarrow \mathfrak{T}^\bullet$. По-точно, твърдим съществуването на хомоморфизми на снопове $\varphi^n : \mathfrak{S}^n \rightarrow \mathfrak{T}^n$ за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, образуващи комутативна диаграма

$$\begin{array}{ccccccccccc}
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^0 & \xrightarrow{f^0} & \dots & \xrightarrow{f^{n-2}} & \mathfrak{S}^{n-1} & \xrightarrow{f^{n-1}} & \mathfrak{S}^n & \xrightarrow{f^n} & \dots \\
 & & \downarrow \varphi & & \downarrow \varphi^0 & & & & \downarrow \varphi^{n-1} & & \downarrow \varphi^n & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{T} & \longrightarrow & \mathfrak{T}^0 & \xrightarrow{g^0} & \dots & \xrightarrow{g^{n-2}} & \mathfrak{T}^{n-1} & \xrightarrow{g^{n-1}} & \mathfrak{T}^n & \xrightarrow{g^n} & \dots
 \end{array} \tag{13.3}$$

с точни редове. С индукция по $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ предполагаме съществуването на подходящи хомоморфизми на снопове $\mathfrak{Q}^n(\varphi) : \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})$ и ги продължаваме до търсените хомоморфизми на снопове $\varphi^n : \mathfrak{S}^n \rightarrow \mathfrak{T}^n$ и индуцираните от тях $\mathfrak{Q}^{n+1}(\varphi) : \mathfrak{Q}^{n+1}(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^{n+1}(\mathfrak{T})$. Съгласно Твърдение 8.13 (i), $\mathfrak{Q}^n(\varphi)$ индуцира хомоморфизъм

$$\begin{aligned}
 \{\mathfrak{Q}^n(\varphi)_U\} : \{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}\} &\longrightarrow \{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})}\}, \\
 \mathfrak{Q}^n(\varphi)_U \left(\sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \right) &:= \mathfrak{Q}^n(\varphi) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \quad \text{за } \forall \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \in \Gamma_o(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U),
 \end{aligned}$$

на съответните предснопове от прекъснати сечения, който се ограничава до хомоморфизъм

$$\{\mathfrak{Q}^n(\varphi)_U\} : \{\Gamma(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}\} \longrightarrow \{\Gamma(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})}\}$$

на предсноповете от непрекъснати сечения. Прилагайки Твърдение 8.13 (ii) получаваме хомоморфизъм на снопове $\varphi^n : \mathfrak{S}^n \rightarrow \mathfrak{T}^n$, който се ограничава до хомоморфизъм на снопове $\varphi^n : \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})$ след отъждествяване на $\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})$, съответно, $\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})$ със сноповете, асоциирани с $\{\Gamma(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}\}$, съответно, $\{\Gamma(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})}\}$ (виж Твърдение 8.14.) При това отъждествяване хомоморфизмът $\varphi^n : \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})$ съвпада с $\mathfrak{Q}^n(\varphi) : \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})$, защото всеки елемент $a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \left(\sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \right)$ с $\sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \in \Gamma(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U)$, $x \in U \subseteq X$, на снопа, асоцииран с $\{\Gamma(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}\}$, отговаря на $\sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}(x) \in \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})_x$ и се трансформира в елемента

$$\varphi^n a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \left(\sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \right) = a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \left(\mathfrak{Q}^n(\varphi)_U \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \right) = a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \left(\mathfrak{Q}^n(\varphi) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} \right),$$

който отговаря на $\mathfrak{Q}^n(\varphi) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}(x)$. Сега определяме

$$\mathfrak{Q}^{n+1}(\varphi) : \mathfrak{Q}^{n+1}(\mathfrak{S}) = \mathfrak{S}^n / \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) \longrightarrow \mathfrak{T}^n / \mathfrak{Q}^{n+1}(\mathfrak{T}) = \mathfrak{Q}^{n+1}(\mathfrak{T})$$

по правилото

$$\mathfrak{Q}^{n+1}(\varphi) (\zeta^n + \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})) := \varphi^n(\zeta) + \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{T})$$

и се убеждаваме непосредствено, че $\mathfrak{Q}^{n+1}(\varphi)$ е коректно зададен хомоморфизъм на снопове. С това построихме хомоморфизма на меки резолвенти (13.3). Твърдим, че глобалните непрекъснати сечения на сноповете от гореспоменатата комутативна диаграма образуват морфизъм на ко-верижни комплекси

$$\begin{array}{ccccccc}
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{S}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{S}^0, X) & \xrightarrow{f_X^0} & \Gamma(\mathfrak{S}^1, X) & \xrightarrow{f_X^1} & \dots \\
 & & \downarrow \varphi_X & & \downarrow \varphi_X^0 & & \downarrow \varphi_X^1 & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{T}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{T}^0, X) & \xrightarrow{g_X^0} & \Gamma(\mathfrak{T}^1, X) & \xrightarrow{g_X^1} & \dots
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc}
\dots & \xrightarrow{f_X^{n-2}} & \Gamma(\mathfrak{S}^{n-1}, X) & \xrightarrow{f_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{S}^n, X) & \xrightarrow{f_X^n} & \Gamma(\mathfrak{S}^{n+1}, X) \xrightarrow{f_X^{n+1}} \dots \\
& & \downarrow \varphi_X^{n-1} & & \downarrow \varphi_X^n & & \downarrow \varphi_X^{n+1} \\
\dots & \xrightarrow{g_X^{n-2}} & \Gamma(\mathfrak{T}^{n-1}, X) & \xrightarrow{g_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{T}^n, X) & \xrightarrow{g_X^n} & \Gamma(\mathfrak{T}^{n+1}, X) \xrightarrow{g_X^{n+1}} \dots
\end{array} \tag{13.4}$$

С други думи, трябва да установим, че (13.4) е комутативна диаграма, чиито редове образуват ко-верижни комплекси, които са точни в първите си два члена. Полагайки $\varphi_X^{(-1)} := \varphi_X$, $f_X^{(-1)} : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{S}^0$ и $g^{(-1)} : \mathfrak{T} \rightarrow \mathfrak{T}^0$ да отбележим, че

$$\varphi_X^n f_X^{n-1} = (\varphi^n f^{n-1})_X = (g^{n-1} \varphi^{n-1})_X = g_X^{n-1} \varphi_X^{n-1} \quad \text{за } \forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\},$$

съгласно комутативността на (13.3) и редуцирането на ψ_X до композиция с ψ за произволен хомоморфизъм на снопове ψ . Хомоморфизмите

$$H^n(\varphi) : H^n(\Gamma(\mathfrak{S}^\bullet, X)) = H^n(X, \mathfrak{S}) \longrightarrow H^n(X, \mathfrak{T}) = H^n(\Gamma(\mathfrak{T}^\bullet, X))$$

на кохомологиите, индуцирани от морфизма на ко-верижни комплекси (13.4) са търсените хомоморфизми на кохомологиите на X с коефициенти в $\mathfrak{S}$ и $\mathfrak{T}$.

(ii) Съгласно (i) съществуват хомоморфизми на каноничните меки резолвенти

$$\begin{array}{ccccc}
0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^\bullet \\
& & \downarrow \varphi & & \downarrow \varphi^\bullet \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{T} & \longrightarrow & \mathfrak{T}^\bullet \\
& & \downarrow \psi & & \downarrow \psi^\bullet \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{Y} & \longrightarrow & \mathfrak{Y}^\bullet \\
& & \downarrow \psi\varphi & & \downarrow (\psi\varphi)^\bullet \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^\bullet \\
& & \downarrow \psi\varphi & & \downarrow (\psi\varphi)^\bullet \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{Y} & \longrightarrow & \mathfrak{Y}^\bullet
\end{array} ,$$

и

По определение е ясно, че композицията на хомоморфизми на канонични меки резолвенти е хомоморфизъм на канонични меки резолвенти, така че получаваме още един хомоморфизъм на канонични меки резолвенти

$$\begin{array}{ccccc}
0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^\bullet \\
& & \downarrow \psi\varphi & & \downarrow \psi^\bullet \varphi^\bullet \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{Y} & \longrightarrow & \mathfrak{Y}^\bullet
\end{array} ,$$

продължаващ хомоморфизма на снопове $\psi\varphi : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{Y}$. Твърдим, че $(\psi\varphi)^\bullet = \psi^\bullet \varphi^\bullet$. С индукция по $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ да отбележим, че ако $\mathfrak{Q}^{n-1}(\psi\varphi) = \mathfrak{Q}^{n-1}(\psi)\mathfrak{Q}^{n-1}(\varphi) : \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y})$ са съвпадащи хомоморфизми на снопове, то индуцираните от тях хомоморфизми на предснопове

$$\begin{aligned}
\{\mathfrak{Q}^{n-1}(\psi\varphi)_U = [\mathfrak{Q}^{n-1}(\psi)\mathfrak{Q}^{n-1}(\varphi)]_U = \mathfrak{Q}^{n-1}(\psi)_U \mathfrak{Q}^{n-1}(\varphi)_U\} : \\
\{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})}\} \longrightarrow \{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y}), U), \rho_{VU}^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y})}\}
\end{aligned}$$

също съвпадат, доколкото се свеждат до композиция на съответните прекъснати сечения с разглежданите хомоморфизми на снопове. По този начин, върху асоцираните снопове получаваме

$$(\psi\varphi)^{n-1} = \psi^{n-1}\varphi^{n-1} : \mathfrak{S}^{n-1} \longrightarrow \mathfrak{Y}^{n-1}$$

съгласно

$$\begin{aligned} (\psi\varphi)^{n-1} a_{U, \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})}^x \sigma_U^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})} &= a_{U, \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y})}^x \mathfrak{Q}^{n-1}(\psi\varphi) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})} = \\ a_{U, \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y})}^x \mathfrak{Q}^{n-1}(\psi) \mathfrak{Q}^{n-1}(\varphi) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})} &= \psi^{n-1} a_{U, \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{X})}^x \mathfrak{Q}^{n-1}(\varphi) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})} = \\ \psi^{n-1} \varphi^{n-1} a_{U, \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})}^x \sigma_U^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})} & \end{aligned}$$

за произволно прекъснатото сечение $\sigma_U^{\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})} : U \rightarrow \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})$ и хомоморфизмите на директните граници $a_{U, \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})}^x : \Gamma_o(\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S}), U) \rightarrow \mathfrak{S}_x^{n-1}$. Сега непосредствено проверяваме, че

$$\mathfrak{Q}^n(\psi\varphi) = \mathfrak{Q}^n(\psi)\mathfrak{Q}^n(\varphi) : \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) = \mathfrak{S}^{n-1}/\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S}) \longrightarrow \mathfrak{Y}^{n-1}/\mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y}) = \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{Y}),$$

защото

$$\begin{aligned} \mathfrak{Q}^n(\psi\varphi) (\zeta^{n-1} + \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})) &= (\psi\varphi)^{n-1}(\zeta^{n-1}) + \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y}) = \\ \psi^{n-1}\varphi^{n-1}(\zeta^{n-1}) + \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{Y}) &= \mathfrak{Q}^n(\psi) (\varphi^{n-1}(\zeta^{n-1}) + \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{X})) = \\ \mathfrak{Q}^n(\psi)\mathfrak{Q}^n(\varphi) (\zeta^{n-1} + \mathfrak{Q}^{n-1}(\mathfrak{S})) &. \end{aligned}$$

С това установихме, че $(\psi\varphi)^\bullet = \psi^\bullet\varphi^\bullet$. В резултат следва отъждествяването на съответните морфизми на ко-верижните комплекси от глобални непрекъснати сечения

$$\begin{array}{ccccc} 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{S}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{S}^\bullet, X) \\ & & \downarrow (\psi\varphi)_X = \psi_X \varphi_X & & \downarrow (\psi\varphi)^\bullet_X = \psi^\bullet_X \varphi^\bullet_X \\ 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{Y}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{Y}^\bullet, X) \end{array}$$

а оттам и съвпадението

$$H^n(\psi\varphi) = H^n(\psi)H^n(\varphi) : H^n(X, \mathfrak{S}) \longrightarrow H^n(X, \mathfrak{Y})$$

на хомоморфизмите на кохомологиите на X с коефициенти в тези снопове.

(iii) Твърдим, че тъждественият хомоморфизъм на снопове $\text{Id}_{\mathfrak{S}} : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{S}$ индуцира тъждествения хомоморфизъм

$$\begin{array}{ccccc} 0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^\bullet \\ & & \downarrow \text{Id}_{\mathfrak{S}} & & \downarrow (\text{Id}_{\mathfrak{S}})^\bullet = \text{Id}_{\mathfrak{S}^\bullet} \\ 0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{S}^\bullet \end{array}$$

на каноничната мека резолвента $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{S}^\bullet$ на $\mathfrak{S}$. С индукция по $n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, достатъчно е да отбележим, че ако $\mathfrak{Q}^n(\text{Id}_{\mathfrak{S}}) = \text{Id}_{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} : \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) \rightarrow \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})$, то $\mathfrak{Q}^n(\text{Id}_{\mathfrak{S}})_U = [\text{Id}_{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}]_U = \text{Id}_{\Gamma_o(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U)}$ за всяко отворено подмножество $U \subseteq X$. Следователно

$$(\text{Id}_{\mathfrak{S}})^n a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} = a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \mathfrak{Q}^n(\text{Id}_{\mathfrak{S}}) \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} = a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x \sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}$$

за всяко прекъснатото сечение $\sigma_U^{\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})} : U \rightarrow \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})$ и хомоморфизма на директната граница $a_{U, \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})}^x : \Gamma_o(\mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}), U) \rightarrow \mathfrak{S}_x^n$. С други думи, $(\text{Id}_{\mathfrak{S}})^n = \text{Id}_{\mathfrak{S}^n}$, а оттам и $\mathfrak{Q}^{n+1}(\text{Id}_{\mathfrak{S}}) = \text{Id}_{\mathfrak{Q}^{n+1}(\mathfrak{S})}$ съгласно $\mathfrak{Q}^{n+1}(\text{Id}_{\mathfrak{S}}) (\zeta^n + \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})) = (\text{Id}_{\mathfrak{S}})^n (\zeta^n) + \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S}) = \zeta^n + \mathfrak{Q}^n(\mathfrak{S})$ за $\forall \zeta^n \in \mathfrak{S}^n$. С това установяваме, че $(\text{Id}_{\mathfrak{S}})^\bullet = \text{Id}_{\mathfrak{S}^\bullet}$. В

2. КЪСИ ТОЧНИ РЕДИЦИ ОТ СНОПОВЕ И ДЪЛГИ ТОЧНИ РЕДИЦИ ОТ КОХОМОЛОГИИ

резултат, индуцираният морфизъм на ко-верижния комплекс от глобални непрекъснати сечения $(\text{Id}_{\mathfrak{S}})_{\bullet}^X = \text{Id}_{\Gamma(\mathfrak{S}^{\bullet}, X)}$ е тъждествен, така че хомоморфизмите на кохомологиите $H^n(\text{Id}_{\mathfrak{S}}) = \text{Id}_{H^n(X, \mathfrak{S})} : H^n(X, \mathfrak{S}) \rightarrow H^n(X, \mathfrak{S})$ за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$, Q.E.D.

2. Къси точни редици от снопове и дълги точни редици от кохомологии с коефициенти в тези снопове

Твърдение 13.4. *Всяка къса точна редица*

$$0 \longrightarrow \mathfrak{A} \xrightarrow{\varphi} \mathfrak{B} \xrightarrow{\psi} \mathfrak{C} \longrightarrow 0$$

от снопове на модули над паракомпактно топологично пространство X отговаря на дълга точна редица

$$0 \longrightarrow \Gamma(\mathfrak{A}, X) \xrightarrow{\varphi_X} \Gamma(\mathfrak{B}, X) \xrightarrow{\psi_X} \Gamma(\mathfrak{C}, X) \xrightarrow{\partial^0} H^1(X, \mathfrak{A}) \dots$$

$$\dots H^n(X, \mathfrak{A}) \xrightarrow{H^n(\varphi)} H^n(X, \mathfrak{B}) \xrightarrow{H^n(\psi)} H^n(X, \mathfrak{C}) \xrightarrow{\partial^n} H^{n+1}(X, \mathfrak{A}) \dots \quad (13.5)$$

от кохомологии на X с коефициенти в тези снопове.

Доказателство: Твърдим, че дадената точна редица от снопове се продължава до точна редица

$$\begin{array}{ccccccc}
 & & 0 & & 0 & & \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{A} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^{\bullet} & & \\
 & & \downarrow \varphi & & \downarrow \varphi^{\bullet} & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{B} & \longrightarrow & \mathfrak{B}^{\bullet} & & \\
 & & \downarrow \psi & & \downarrow \psi^{\bullet} & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{C} & \longrightarrow & \mathfrak{C}^{\bullet} & & \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \\
 & & 0 & & 0 & &
 \end{array}$$

на каноничните меки резолвенти. С други думи, трябва да докажем точността на всички стълбове от комутативната диаграма

$$\begin{array}{ccccccc}
& & 0 & & 0 & & 0 & & 0 \\
& & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{A} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^0 & \xrightarrow{f^0} & \dots & \xrightarrow{f^{n-2}} & \mathfrak{A}^{n-1} & \xrightarrow{f^{n-1}} & \mathfrak{A}^n & \xrightarrow{f^n} & \dots \\
& & \downarrow \varphi & & \downarrow \varphi^0 & & & & \downarrow \varphi^{n-1} & & \downarrow \varphi^n & & \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{B} & \longrightarrow & \mathfrak{B}^0 & \xrightarrow{g^0} & \dots & \xrightarrow{g^{n-2}} & \mathfrak{B}^{n-1} & \xrightarrow{g^{n-1}} & \mathfrak{B}^n & \xrightarrow{g^n} & \dots \\
& & \downarrow \psi & & \downarrow \psi^0 & & & & \downarrow \psi^{n-1} & & \downarrow \psi^n & & \\
0 & \longrightarrow & \mathfrak{C} & \longrightarrow & \mathfrak{C}^0 & \xrightarrow{h^0} & \dots & \xrightarrow{h^{n-2}} & \mathfrak{C}^{n-1} & \xrightarrow{h^{n-1}} & \mathfrak{C}^n & \xrightarrow{h^n} & \dots \\
& & \downarrow & & \downarrow & & & & \downarrow & & \downarrow & & \\
& & 0 & & 0 & & & & 0 & & 0 & &
\end{array} \tag{13.6}$$

с точни редове. С индукция по $n \in \mathbb{N}$ отбелязваме, че ако редицата от снопове

$$0 \longrightarrow \Omega^{n-1}(\mathfrak{A}) \xrightarrow{\Omega^{n-1}(\varphi)} \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) \xrightarrow{\Omega^{n-1}(\psi)} \Omega^{n-1}(\mathfrak{C}) \longrightarrow 0 \tag{13.7}$$

е точна, то и редицата от предснопове на глобалните прекъснати сечения

$$\begin{aligned}
0 & \longrightarrow \{\Gamma_o(\Omega^{n-1}(\mathfrak{A}), U), \rho_{VU}^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})}\}^{\{\Omega^{n-1}(\varphi)_U\}} \longrightarrow \{\Gamma_o(\Omega^{n-1}(\mathfrak{B}), U), \rho_{VU}^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}\} \\
& \xrightarrow{\{\Omega^{n-1}(\psi)_U\}} \{\Gamma_o(\Omega^{n-1}(\mathfrak{C}), U), \rho_{VU}^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{C})}\} \longrightarrow 0
\end{aligned} \tag{13.8}$$

е точна съгласно Лема 10.6. Сега прилагайки Лема 10.3 получаваме точната редица

$$0 \longrightarrow \mathfrak{A}^{n-1} \xrightarrow{\varphi^{n-1}} \mathfrak{B}^{n-1} \xrightarrow{\psi^{n-1}} \mathfrak{C}^{n-1} \longrightarrow 0 \tag{13.9}$$

от асоцираните снопове. Остава да проверим точността на редицата

$$\begin{aligned}
0 & \longrightarrow \Omega^n(\mathfrak{A}) = \mathfrak{A}^{n-1}/\Omega^{n-1}(\mathfrak{A}) \xrightarrow{\Omega^n(\varphi)} \Omega^n(\mathfrak{B}) = \mathfrak{B}^{n-1}/\Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) \\
& \xrightarrow{\Omega^n(\psi)} \Omega^n(\mathfrak{C}) = \mathfrak{C}^{n-1}/\Omega^{n-1}(\mathfrak{C}) \longrightarrow 0
\end{aligned} \tag{13.10}$$

от фактор-сноповете. Ако $\alpha^{n-1} \in \mathfrak{A}^{n-1}$ и

$$\Omega^n(\varphi)(\alpha^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})) = \varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) = \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}),$$

то в подходяща околност V на проекцията x на $\varphi^{n-1}(\alpha^{n-1})$ върху базата X съществува непрекъснато сечение $\tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})} : V \rightarrow \mathfrak{q}^{n-1}(\mathfrak{B})$, така че $\varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) = a_{V, \Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}^x \tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}$. По определението на $\mathfrak{A}^{n-1}$ елементът $\alpha^{n-1} \in \mathfrak{A}^{n-1}$ има вида $\alpha^{n-1} = a_{U, \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})}^x \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})}$ за някакво прекъснато сечение $\sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})} : U \rightarrow \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})$ върху околност U на x върху X . Следователно

$$\varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) = a_{U, \Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}^x \Omega^{n-1}(\varphi) \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})} = a_{V, \Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}^x \tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}$$

2. КЪСИ ТОЧНИ РЕДИЦИ ОТ СНОПОВЕ И ДЪЛГИ ТОЧНИ РЕДИЦИ ОТ КОХОМОЛОГИИ

и съществува околност W на x върху $U \cap V$, така че

$$\rho_{WU}^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})} \left[\Omega^{n-1}(\varphi) \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})} \right] = \rho_{WV}^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})} \tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}.$$

Сега

$$\Omega^{n-1}(\varphi) : \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})}(W) \longrightarrow \tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}(W)$$

е взаимно-еднозначно непрекъснато и отворено изображение с

$$\Omega^{n-1}(\varphi)^{-1} : \tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})}(W) \longrightarrow \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})}(W).$$

В резултат, $\Omega^{n-1}(\varphi)^{-1} \tau_V^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{B})} = \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})} : W \rightarrow \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})$ се оказва непрекъснато изображение, така че $\alpha^{n-1} = a_{W, \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})}^x \rho_{W,U}^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})} \sigma_U^{\Omega^{n-1}(\mathfrak{A})} \in \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})$ и редицата (13.10) е точна в $\Omega^n(\mathfrak{A})$. Лесно се вижда, че $Im \Omega^n(\varphi) \subseteq Ker \Omega^n(\psi)$ благодарение на

$$\Omega^n(\psi) \Omega^n(\varphi) (\alpha^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{A})) = \Omega^n(\psi) (\varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B})) =$$

$$\psi^{n-1} \varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) + \Omega^{n-1}(\mathfrak{C}) = \Omega^{n-1}(\mathfrak{C})$$

за $\forall \alpha^{n-1} \in \mathfrak{A}^{n-1}$, доколкото (13.9) е ко-верижан комплекс. Обратно, ако $\beta^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) \in Ker \Omega^n(\psi)$, то $\psi^{n-1}(\beta^{n-1}) \in \Omega^{n-1}(\mathfrak{C})$. Съгласно точността на (13.7) в $\Omega^{n-1}(\mathfrak{C})$ съществува $\tilde{\beta}^{n-1} \in \Omega^{n-1}(\mathfrak{B})$ с

$$\Omega^{n-1}(\psi) (\tilde{\beta}^{n-1}) = \psi^{n-1} (\tilde{\beta}^{n-1}) = \psi^{n-1}(\beta^{n-1}).$$

В резултат, $\beta^{n-1} - \tilde{\beta}^{n-1} \in Ker(\psi^{n-1}) = Im(\varphi^{n-1})$, вземайки предвид точността на (13.9) в $\mathfrak{B}^{n-1}$. С други думи, съществува $\alpha^{n-1} \in \mathfrak{A}^{n-1}$, така че $\varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) = \beta^{n-1} - \tilde{\beta}^{n-1}$. По този начин получаваме, че

$$\beta^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) = \beta^{n-1} - \tilde{\beta}^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) =$$

$$\varphi^{n-1}(\alpha^{n-1}) + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}) = \Omega^n(\varphi) (\alpha^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B})),$$

откъдето $Ker \Omega^n(\psi) \subseteq Im \Omega^n(\varphi)$ и редицата (13.10) е точна в $\Omega^n(\mathfrak{B})$. Накрая, всеки елемент на $\Omega^n(\mathfrak{C})$ има вида

$$\gamma^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{C}) = \psi^{n-1}(\beta^{n-1}) + \Omega^{n-1}(\mathfrak{C}) = \Omega^n(\psi) (\beta^{n-1} + \Omega^{n-1}(\mathfrak{B}))$$

за някакво $\beta^{n-1} \in \mathfrak{B}^{n-1}$, съгласно точността на (13.9) в $\mathfrak{C}^{n-1}$. С това точността на редицата (13.10) е установена.

Сега комутативната диаграма от снопове (13.6) с точни редове и стълбове индуцира комутативна диаграма

$$\begin{array}{ccccccc}
 & & 0 & & 0 & & 0 \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{A}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{A}^0, X) & \xrightarrow{f_X^0} & \Gamma(\mathfrak{A}^1, X) & \xrightarrow{f_X^1} & \dots \\
 & & \downarrow \varphi_X & & \downarrow \varphi_X^0 & & \downarrow \varphi_X^1 & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{B}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{B}^0, X) & \xrightarrow{g_X^0} & \Gamma(\mathfrak{B}^1, X) & \xrightarrow{g_X^1} & \dots \\
 & & \downarrow \psi_X & & \downarrow \psi_X^0 & & \downarrow \psi_X^1 & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{C}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{C}^0, X) & \xrightarrow{h_X^0} & \Gamma(\mathfrak{C}^1, X) & \xrightarrow{h_X^1} & \dots \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \\
 & & 0 & & 0 & & 0 & &
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc}
 & & 0 & & 0 & & \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \\
 \dots & \xrightarrow{f_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{A}^n, X) & \xrightarrow{f_X^n} & \Gamma(\mathfrak{A}^{n+1}, X) & \xrightarrow{f_X^{n+1}} & \dots \\
 & & \downarrow \varphi_X^n & & \downarrow \varphi_X^{n+1} & & \\
 \dots & \xrightarrow{g_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{B}^n, X) & \xrightarrow{g_X^n} & \Gamma(\mathfrak{B}^{n+1}, X) & \xrightarrow{g_X^{n+1}} & \dots \\
 & & \downarrow \psi_X^n & & \downarrow \psi_X^{n+1} & & \\
 \dots & \xrightarrow{h_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{C}^n, X) & \xrightarrow{h_X^n} & \Gamma(\mathfrak{C}^{n+1}, X) & \xrightarrow{h_X^{n+1}} & \dots \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \\
 \dots & & 0 & & 0 & &
 \end{array}$$

Да отбележим, че всички стълбове от втория нататък са точни, защото $\mathfrak{A}^n$ са меки снопове за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. Разбира се, всеки ред е точен в първите си два члена и образува ко-верижан комплекс. С други думи, получихме точна

2. КЪСИ ТОЧНИ РЕДИЦИ ОТ СНОПОВЕ И ДЪЛГИ ТОЧНИ РЕДИЦИ ОТ КОХОМОЛОГИИ

редица

$$\begin{array}{ccccccc}
 & & 0 & & 0 & & \\
 & & \downarrow & & \downarrow & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{A}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X) & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \varphi_X & & \downarrow \varphi_X^\bullet & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{B}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X) & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \psi_X & & \downarrow \psi_X^\bullet & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{C}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{C}^\bullet, X) & \longrightarrow & 0 \\
 & & & & \downarrow & & \\
 & & & & 0 & &
 \end{array}$$

от ко-верижни комплекси на глобални непрекъснати сечения. Прилагайки Твърдение ?? (i) получаваме точната редица (13.5) от кохомологии с коефициенти в снопове, Q.E.D.

Нека сега да разгледаме комутативната диаграма от снопове

$$\begin{array}{ccccccccc}
 0 & \longrightarrow & \tilde{\mathfrak{A}} & \xrightarrow{\tilde{\varphi}} & \tilde{\mathfrak{B}} & \xrightarrow{\tilde{\psi}} & \tilde{\mathfrak{C}} & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \alpha & & \downarrow \beta & & \downarrow \gamma & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{A} & \xrightarrow{\varphi} & \mathfrak{B} & \xrightarrow{\psi} & \mathfrak{C} & \longrightarrow & 0
 \end{array}$$

с точни редове. Съгласно Твърдение 13.3 и Твърдение 13.4, тя индуцира комутативна диаграма от канонични меки резолвенти

$$\begin{array}{ccccccccc}
 0 & \longrightarrow & \tilde{\mathfrak{A}}^\bullet & \xrightarrow{\tilde{\varphi}^\bullet} & \tilde{\mathfrak{B}}^\bullet & \xrightarrow{\tilde{\psi}^\bullet} & \tilde{\mathfrak{C}}^\bullet & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \alpha^\bullet & & \downarrow \beta^\bullet & & \downarrow \gamma^\bullet & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{A}^\bullet & \xrightarrow{\varphi^\bullet} & \mathfrak{B}^\bullet & \xrightarrow{\psi^\bullet} & \mathfrak{C}^\bullet & \longrightarrow & 0
 \end{array}$$

с точни редове. Съответните глобални непрекъснати сечения образуват комутативна диаграма от морфизми на ко-верижни комплекси

$$\begin{array}{ccccccccc}
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\tilde{\mathfrak{A}}^\bullet, X) & \xrightarrow{\tilde{\varphi}_X^\bullet} & \Gamma(\tilde{\mathfrak{B}}^\bullet, X) & \xrightarrow{\tilde{\psi}_X^\bullet} & \Gamma(\tilde{\mathfrak{C}}^\bullet, X) & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \alpha_X^\bullet & & \downarrow \beta_X^\bullet & & \downarrow \gamma_X^\bullet & & \\
 0 & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X) & \xrightarrow{\varphi_X^\bullet} & \Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X) & \xrightarrow{\psi_X^\bullet} & \Gamma(\mathfrak{C}^\bullet, X) & \longrightarrow & 0
 \end{array}$$

с точни редове. Прилагайки Твърдение 9.3 (ii) получаваме следното

СЛЕДСТВИЕ 13.5. Всяка комутативна диаграма

$$\begin{array}{ccccccccc}
 0 & \longrightarrow & \tilde{\mathfrak{A}} & \xrightarrow{\tilde{\varphi}} & \tilde{\mathfrak{B}} & \xrightarrow{\tilde{\psi}} & \tilde{\mathfrak{C}} & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \alpha & & \downarrow \beta & & \downarrow \gamma & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{A} & \xrightarrow{\varphi} & \mathfrak{B} & \xrightarrow{\psi} & \mathfrak{C} & \longrightarrow & 0
 \end{array}$$

с точни редове, съставена от снопове на модули над паракомпактно топологично пространство X отговаря на комутативна диаграма от кохомологии с точни редове

$$\begin{array}{ccccccc}
0 & \longrightarrow & H^0(X, \tilde{\mathfrak{A}}) & \xrightarrow{H^0(\tilde{\varphi})} & H^0(X, \tilde{\mathfrak{B}}) & \xrightarrow{H^0(\tilde{\psi})} & H^0(X, \tilde{\mathfrak{C}}) \xrightarrow{\tilde{\partial}^0} H^1(X, \tilde{\mathfrak{A}}) \dots \\
& & \downarrow H^0(\alpha) & & \downarrow H^0(\beta) & & \downarrow H^0(\gamma) & & \downarrow H^1(\gamma) \\
0 & \longrightarrow & H^0(X, \mathfrak{A}) & \xrightarrow{H^0(\varphi)} & H^0(X, \mathfrak{B}) & \xrightarrow{H^0(\psi)} & H^0(X, \mathfrak{C}) \xrightarrow{\partial^0} H^1(X, \mathfrak{A}) \dots \\
& & \downarrow H^n(\alpha) & & \downarrow H^n(\beta) & & \downarrow H^n(\gamma) & & \downarrow H^{n+1}(\alpha) \\
\dots & & H^n(X, \tilde{\mathfrak{A}}) & \xrightarrow{H^n(\tilde{\varphi})} & H^n(X, \tilde{\mathfrak{B}}) & \xrightarrow{H^n(\tilde{\psi})} & H^n(X, \tilde{\mathfrak{C}}) \xrightarrow{\tilde{\partial}^n} H^{n+1}(X, \tilde{\mathfrak{A}}) \dots \\
& & \downarrow H^n(\alpha) & & \downarrow H^n(\beta) & & \downarrow H^n(\gamma) & & \downarrow H^{n+1}(\alpha) \\
\dots & & H^n(X, \mathfrak{A}) & \xrightarrow{H^n(\varphi)} & H^n(X, \mathfrak{B}) & \xrightarrow{H^n(\psi)} & H^n(X, \mathfrak{C}) \xrightarrow{\partial^n} H^{n+1}(X, \mathfrak{A}) \dots
\end{array}$$

3. Пресмятане на кохомологии с коефициенти в сноп чрез ациклични резолвенти

Твърдение 13.6. Всяка резолвента $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ на сноп $\mathfrak{S}$ над паракомпактно топологично пространство X задава хомоморфизми

$$\gamma^n : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) \longrightarrow H^n(X, \mathfrak{S})$$

на кохомологиите $H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X))$ на ко-верижния комплекс $\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)$.

Още повече, ако резолвентата $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ е ациклична, то γ^n са изоморфизми за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$.

Доказателство: Сноповете

$$\mathfrak{K}^n := \text{Im}(\mathfrak{A}^{n-1} \longrightarrow \mathfrak{A}^n) = \text{Ker}(\mathfrak{A}^n \longrightarrow \mathfrak{A}^{n+1}) \quad \text{за } n \in \mathbb{N}$$

и $\mathfrak{K}^0 = \mathfrak{S}$ участват в точните редици

$$0 \longrightarrow \mathfrak{K}^{n-1} \longrightarrow \mathfrak{A}^{n-1} \xrightarrow{f^{n-1}} \mathfrak{K}^n \longrightarrow 0. \quad (13.11)$$

Съгласно Твърдение 13.4, тези редици отговарят на дълги точни редици от кохомологии

$$0 \rightarrow \Gamma(\mathfrak{K}^{n-1}, X) \rightarrow \Gamma(\mathfrak{A}^{n-1}, X) \rightarrow \Gamma(\mathfrak{K}^n, X) \rightarrow H^1(X, \mathfrak{K}^{n-1}) \rightarrow H^1(X, \mathfrak{A}^{n-1}) \rightarrow \dots \quad (13.12)$$

Точността на (13.12) в $\Gamma(\mathfrak{K}^{n-1}, X)$ и в $\Gamma(\mathfrak{A}^{n-1}, X)$ дава

$$\begin{aligned} \Gamma(\mathfrak{K}^{n-1}, X) &= \text{Ker} [f_X^{n-1} : \Gamma(\mathfrak{A}^{n-1}, X) \longrightarrow \Gamma(\mathfrak{K}^n, X)] = \\ &= \text{Ker} [f_X^{n-1} : \Gamma(\mathfrak{A}^{n-1}, X) \longrightarrow \Gamma(\mathfrak{A}^n, X)]. \end{aligned}$$

Следователно

$$H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) = \Gamma(\mathfrak{K}^n, X) / \text{Im} [f_X^{n-1} : \Gamma(\mathfrak{A}^{n-1}, X) \longrightarrow \Gamma(\mathfrak{K}^n, X)]$$

съгласно наличието на точна редица от снопове (13.11). Вземайки предвид точността на (13.12) в $\Gamma(\mathfrak{K}^n, X)$ получаваме, че

$$H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) = \Gamma(\mathfrak{K}^n, X) / \text{Ker} \partial^0,$$

така че свързващият хомоморфизъм

$$\partial^0 : \Gamma(\mathfrak{K}^n, X) \longrightarrow H^1(X, \mathfrak{K}^{n-1})$$

от (13.12) се пропуска до мономорфизъм

$$\gamma_1^n = \bar{\partial}^0 : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) = \Gamma(\mathfrak{K}^n, X) / \text{Ker} \partial^0 \longrightarrow H^1(X, \mathfrak{K}^{n-1}),$$

$$\gamma_1^n (\kappa^n + Ker \partial^0) = \overline{\partial^0} (\kappa^n + Ker \partial^0) = \partial^0 (\kappa^n)$$

за $\forall \kappa^n \in \Gamma(\mathfrak{K}^n, X)$. При това, ако резолвентата $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ е ациклична, то $H^1(X, \mathfrak{A}^{n-1}) = 0$, така че свързващият хомоморфизъм ∂^0 на (13.12) е епиморфизъм. Оттук и $\gamma_1^n = \overline{\partial^0}$ е епиморфизъм, т.е. изоморфизъм. Аналогично, за $\forall 2 \leq k \leq n$ имаме точни редици от снопове

$$0 \longrightarrow \mathfrak{K}^{n-k} \longrightarrow \mathfrak{A}^{n-k} \xrightarrow{f^{n-k}} \mathfrak{K}^{n-k+1} \longrightarrow 0$$

и съответни дълги точни редици от кохомологии

$$\begin{aligned} \dots &\longrightarrow H^{k-1}(X, \mathfrak{K}^{n-k}) \longrightarrow H^{k-1}(X, \mathfrak{A}^{n-k}) \xrightarrow{H(f^{n-k})} H^{k-1}(X, \mathfrak{K}^{n-k+1}) \\ &\xrightarrow{\partial^{k-1}} H^k(X, \mathfrak{K}^{n-k}) \longrightarrow H^k(X, \mathfrak{A}^{n-k}) \dots \end{aligned}$$

Полагаме

$$\gamma_k^n := \partial^{k-1} : H^{k-1}(X, \mathfrak{K}^{n-k+1}) \longrightarrow H^k(X, \mathfrak{K}^{n-k})$$

да бъдат свързващите хомоморфизми от тези точни редици. В случай на ациклична резолвента $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ от равенствата $H^{k-1}(X, \mathfrak{A}^{n-k}) = 0$ и $H^k(X, \mathfrak{A}^{n-k}) = 0$ следва, че ∂^{k-1} е едновременно мономорфизъм и епиморфизъм, а оттам и изоморфизъм.

Накрая да отбележим, че композициите

$$\gamma^n := \gamma_n^n \dots \gamma_2^n \gamma_1^n : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) \longrightarrow H^n(X, \mathfrak{K}^0) = H^n(X, \mathfrak{S})$$

са търсените хомоморфизми, които се свеждат до изоморфизми за ациклична резолвента $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$, Q.E.D.

ТВЪРДЕНИЕ 13.7. *Всеки хомоморфизъм*

$$\begin{array}{ccccc} 0 & \longrightarrow & \mathfrak{S} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^\bullet \\ & & \varphi \downarrow & & \varphi^\bullet \downarrow \\ 0 & \longrightarrow & \mathfrak{T} & \longrightarrow & \mathfrak{B}^\bullet \end{array}$$

на резолвенти на снопове $\mathfrak{S}, \mathfrak{T}$ над паракомпактно топологично пространство X индуцира комутативни диаграми от кохомологии

$$\begin{array}{ccc} H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) & \xrightarrow{\gamma_{\mathfrak{S}}^n} & H^n(X, \mathfrak{S}) \\ H^n(\varphi^\bullet) \downarrow & & H^n(\varphi) \downarrow \\ H^n(\Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X)) & \xrightarrow{\gamma_{\mathfrak{T}}^n} & H^n(X, \mathfrak{T}) \end{array} .$$

В частност, ако $\varphi : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{T}$ е изоморфизъм на снопове, а

$$0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet \quad \text{и} \quad 0 \longrightarrow \mathfrak{T} \longrightarrow \mathfrak{B}^\bullet$$

са ациклични резолвенти, то

$$H^n(f\varphi^\bullet) : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) \longrightarrow H^n(\Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X))$$

са изоморфизми на кохомологиите.

Доказателство: Нека

$$\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n := \text{Im}(f^{n-1} : \mathfrak{A}^{n-1} \longrightarrow \mathfrak{A}^n) = \text{Ker}(f^n : \mathfrak{A}^n \longrightarrow \mathfrak{A}^{n+1}) \quad \text{за } \forall n \in \mathbb{N},$$

$$\mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^n := \text{Im}(g^{n-1} : \mathfrak{B}^{n-1} \longrightarrow \mathfrak{B}^n) = \text{Ker}(g^n : \mathfrak{B}^n \longrightarrow \mathfrak{B}^{n+1}) \quad \text{за } \forall n \in \mathbb{N}$$

и $\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^0 := \mathfrak{S}$, $\mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^0 := \mathfrak{T}$. Тогава

$$\begin{array}{ccccccc}
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-1} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^{n-1} & \xrightarrow{f^{n-1}} & \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \varphi^{n-1} & & \downarrow \varphi^{n-1} & & \downarrow \varphi^n & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-1} & \longrightarrow & \mathfrak{B}^{n-1} & \xrightarrow{g^{n-1}} & \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^n & \longrightarrow & 0
 \end{array} \quad (13.13)$$

са комутативни диаграми от снопове с точни редове. По-точно, твърдим, че $\varphi^{n-1} : \mathfrak{A}^{n-1} \rightarrow \mathfrak{B}^{n-1}$ се ограничават до хомоморфизми на снопове $\varphi^{n-1} : \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-1} \rightarrow \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-1}$, доколкото $g^{n-1}\varphi^{n-1}(\kappa^{n-1}) = \varphi^n f^{n-1}(\kappa^{n-1}) = \varphi^n(0) = 0$, съгласно определението за хомоморфизъм на резолвенти $\varphi^\bullet : \mathfrak{A}^\bullet \rightarrow \mathfrak{B}^\bullet$. Същото определение гарантира комутативността и на десния квадрат от диаграмата (13.13). Сега Следствие 13.5 предоставя комутативна диаграма с точни редове

$$\begin{array}{ccccccc}
 0 \rightarrow \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-1}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{A}^{n-1}, X) & \xrightarrow{f_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n, X) & \xrightarrow{\partial_{\mathfrak{A}}^0} & H^1(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-1}) \dots \\
 \downarrow \varphi_X^{n-1} & & \downarrow \varphi_X^{n-1} & & \downarrow \varphi_X^n & & \downarrow H^1(\varphi^{n-1}) \\
 0 \rightarrow \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-1}, X) & \longrightarrow & \Gamma(\mathfrak{B}^{n-1}, X) & \xrightarrow{g_X^{n-1}} & \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^n, X) & \xrightarrow{\partial_{\mathfrak{B}}^0} & H^1(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-1}) \dots
 \end{array} \quad (13.14)$$

Непосредствено се проверява, че φ_X^n изобразява $\text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0$ в $\text{Ker} \partial_{\mathfrak{B}}^0$, доколкото $\partial_{\mathfrak{B}}^0 \varphi_X^n(\kappa^n) = H^1(\varphi^{n-1}) \partial_{\mathfrak{A}}^0(\kappa^n) = H^1(\varphi^{n-1})(0) = 0$ за $\forall \kappa^n \in \text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0 \subset \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n, X)$. В резултат получаваме коректно зададен хомоморфизъм

$$\begin{aligned}
 \overline{\varphi_X^n} : \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n) / \text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0 &\longrightarrow \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^n) / \text{Ker} \partial_{\mathfrak{B}}^0, \\
 \overline{\varphi_X^n}(\kappa^n + \text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0) &:= \varphi_X^n(\kappa^n) + \text{Ker} \partial_{\mathfrak{B}}^0,
 \end{aligned}$$

който се включва в диаграмата

$$\begin{array}{ccc}
 H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) = \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n, X) / \text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0 & \xrightarrow{\gamma_{1, \mathfrak{S}}^n} & H^1(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-1}) \\
 \downarrow \overline{\varphi_X^n} & & \downarrow H^1(\varphi^{n-1}) \\
 H^n(\Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X)) = \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^n, X) / \text{Ker} \partial_{\mathfrak{B}}^0 & \xrightarrow{\gamma_{1, \mathfrak{T}}^n} & H^1(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-1})
 \end{array} \quad (13.15)$$

Използвайки комутативността на диаграмата (13.14) проверяваме, че

$$\begin{aligned}
 H^1(\varphi^{n-1}) \gamma_{1, \mathfrak{S}}^n(\kappa^n + \text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0) &= H^1(\varphi) \partial_{\mathfrak{A}}^0(\kappa) = \partial_{\mathfrak{B}}^0 \varphi_X^n(\kappa^n) = \\
 \overline{\partial_{\mathfrak{B}}^0}(\varphi_X^n(\kappa^n) + \text{Ker} \partial_{\mathfrak{B}}^0) &= \gamma_{1, \mathfrak{T}}^n \overline{\varphi_X^n}(\kappa^n + \text{Ker} \partial_{\mathfrak{A}}^0)
 \end{aligned}$$

за $\forall \kappa^n \in \Gamma(\mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^n, X)$ и установяваме комутативността на диаграмата (13.15).

Аналогично, за $\forall 2 \leq k \leq n$ имаме комутативни диаграми от снопове с точни редове

$$\begin{array}{ccccccc}
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^{n-k} & \xrightarrow{f^{n-k}} & \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k+1} & \longrightarrow & 0 \\
 & & \downarrow \varphi^{n-k} & & \downarrow \varphi^{n-k} & & \downarrow \varphi^{n-k+1} & & \\
 0 & \longrightarrow & \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k} & \longrightarrow & \mathfrak{B}^{n-k} & \xrightarrow{g^{n-k}} & \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k+1} & \longrightarrow & 0
 \end{array}$$

Посредством Следствие 13.5 от тях получаваме комутативни диаграми от кохомологии на снопове с точни редове

$$\begin{array}{ccccccc}
 \dots H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k}) & \longrightarrow & H^{k-1}(X, \mathfrak{A}^{n-k}) & \xrightarrow{H^{k-1}(f^{n-k})} & H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k+1}) & \xrightarrow{\partial_{\mathfrak{A}}^{k-1}} & H^k(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k}) \dots \\
 \downarrow H^{k-1}(\varphi^{n-k}) & & \downarrow H^{k-1}(\varphi^{n-k}) & & \downarrow H^{k-1}(\varphi^{n-k+1}) & & \downarrow H^k(\varphi^{n-k}) \\
 \dots H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k}) & \longrightarrow & H^{k-1}(X, \mathfrak{B}^{n-k}) & \xrightarrow{H^{k-1}(f^{n-k})} & H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k+1}) & \xrightarrow{\partial_{\mathfrak{B}}^{k-1}} & H^k(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k}) \dots
 \end{array}$$

Полагайки

$$\gamma_{k, \mathfrak{S}}^n := \partial_{\mathfrak{A}}^{k-1} : H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k+1}) \longrightarrow H^k(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k})$$

и

$$\gamma_{k, \mathfrak{T}}^n := \partial_{\mathfrak{B}}^{k-1} : H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k+1}) \longrightarrow H^k(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k})$$

получаваме комутативни диаграми

$$\begin{array}{ccc}
 H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k+1}) & \xrightarrow{\gamma_{k, \mathfrak{S}}^n} & H^k(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{A}}^{n-k}) \\
 \downarrow H^{k-1}(\varphi^{n-k+1}) & & \downarrow H^k(\varphi^{n-k}) \\
 H^{k-1}(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k+1}) & \xrightarrow{\gamma_{k, \mathfrak{T}}^n} & H^k(X, \mathfrak{K}_{\mathfrak{B}}^{n-k})
 \end{array}$$

за $\forall 2 \leq k \leq n$. Сглюбявайки (13.15) с тези диаграми получаваме комутативни диаграми

$$\begin{array}{ccc}
 H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) & \xrightarrow{\gamma_{\mathfrak{S}}^n := \gamma_{n, \mathfrak{S}}^n \dots \gamma_{2, \mathfrak{S}}^n} & H^n(X, \mathfrak{S}) \\
 \downarrow H^n(\varphi^\bullet) & & \downarrow H^n(\varphi) \\
 H^n(\Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X)) & \xrightarrow{\gamma_{\mathfrak{T}}^n := \gamma_{n, \mathfrak{T}}^n \dots \gamma_{1, \mathfrak{T}}^n} & H^n(X, \mathfrak{T})
 \end{array} \quad (13.16)$$

за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$.

В частност, ако $\varphi : \mathfrak{S} \rightarrow \mathfrak{T}$ е изоморфизъм на снопове, то всички $H^n(\varphi) : H^n(X, \mathfrak{S}) \rightarrow H^n(X, \mathfrak{T})$ са изоморфизми на кохомологиите съгласно Твърдение 13.3. Още повече, ако резолвентите $0 \longrightarrow \mathfrak{S} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ и $0 \longrightarrow \mathfrak{T} \longrightarrow \mathfrak{B}^\bullet$ са ациклични, то Твърдение 13.6 гарантира, че $\gamma_{\mathfrak{S}}^n : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) \rightarrow H^n(X, \mathfrak{S})$ и $\gamma_{\mathfrak{T}}^n : H^n(\Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X)) \rightarrow H^n(X, \mathfrak{T})$ са изоморфизми. Сега от комутативността на диаграмата (13.16) следва, че и

$$H^n(\varphi^\bullet) : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, X)) \longrightarrow H^n(\Gamma(\mathfrak{B}^\bullet, X))$$

са изоморфизми, Q.E.D.

4. Теорема на де Рам

Нека M е свързано паракомпактно гладко многообразие. Съгласно Следствие 12.13, сноповете $\mathfrak{A}^k$ на гладките диференциални k -форми върху M образуват тънка резолвента $0 \longrightarrow M \times \mathbb{R} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ на постоянния сноп. От Лема 10.22 знаем, че всеки тънък сноп над паракомпактно топологично пространство е мек, а меките снопове са ациклични по Следствие 10.20 и Определение ?? за кохомологии с коефициенти в сноп. Следователно $0 \longrightarrow M \times \mathbb{R} \longrightarrow \mathfrak{A}^\bullet$ е ациклична резолвента на $M \times \mathbb{R}$. От друга страна, в Следствие 11.9 установихме, че сноповете $\mathfrak{S}_\infty^n$ на гладките сингулярни n -коверици над гладко многообразие M образуват резолвента $0 \longrightarrow M \times \mathbb{R} \longrightarrow \mathfrak{S}_\infty^\bullet$ на постоянния сноп

$M \times \mathbb{R}$. Следствие 10.26 гарантира, че над паракомпактно многообразие M сноповете $\mathfrak{S}_\infty^n$ са меки за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. В частност, $0 \longrightarrow M \times \mathbb{R} \longrightarrow \mathfrak{S}_\infty^n$ е също ациклична резолвента на $M \times \mathbb{R}$. Ще построим хомоморфизъм

$$\begin{array}{ccccc} 0 & \longrightarrow & M \times \mathbb{R} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^\bullet \\ & & \downarrow \text{Id}_{M \times \mathbb{R}} & & \downarrow I^\bullet \\ 0 & \longrightarrow & M \times \mathbb{R} & \longrightarrow & \mathfrak{S}_\infty^\bullet \end{array} \quad (13.17)$$

на тези две ациклични резолвенти. За целта да започнем с конструирането на $\mathbb{R}$ -линейни изображения

$$I_U^n : \mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R}) \longrightarrow S_\infty^n(U, \mathbb{R})$$

от гладките n -форми $\mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R})$ върху отворено подмножество $U \subseteq M$ в гладките сингулярни n -ковериги $S_\infty^n(U, \mathbb{R})$ върху U . Съгласно линейността на I_U^n , достатъчно е да пресметнем $I_U^n(\omega)$ за $\omega = f dx_{i_1} \wedge \dots \wedge dx_{i_n}$, където $1 \leq i_1 < \dots < i_n \leq m = \dim_{\mathbb{R}} M$, а $f : U \rightarrow \mathbb{R}$ е гладка функция върху U . От своя страна, $I_U^n(\omega) \in S_\infty^n(U, \mathbb{R}) = \text{Hom}_{\mathbb{R}}(S_n^\infty(U, \mathbb{R}), \mathbb{R})$ е $\mathbb{R}$ -линейно изображение, така че се определя еднозначно от стойностите си $I_U^n(\omega)(\sigma) \in \mathbb{R}$ върху гладките сингулярни n -симплекси $\sigma : \Delta^n \rightarrow U$. Полагаме

$$I_U^n(\omega)(\sigma) := \int_{\sigma(\Delta^n)} \omega = \int_{\Delta^n} \sigma^*(\omega).$$

Сега ще се убедим, че фамилията $\{I_U^n\}_{U \subseteq M}$ образува морфизъм на предснопа $\{\mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R}), \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet}\}$ на гладките диференциални n -форми в предснопа $\{S_\infty^n(U, \mathbb{R}), \rho_{VU}^{\mathfrak{S}_\infty^\bullet}\}$ на гладките сингулярни n -ковериги. С други думи, твърдим, че $\rho_{VU}^{\mathfrak{S}_\infty^\bullet} I_U^n = I_V^n \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet}$ за произволни $V \subseteq U$. Съгласно $\mathbb{R}$ -линейността на I_U^n и $\mathbb{R}$ -линейността на $I_V^n(\omega)$ за $\omega = f dx_{i_1} \wedge \dots \wedge dx_{i_n}$, $1 \leq i_1 < \dots < i_n \leq m$, $f : U \rightarrow \mathbb{R}$, достатъчно е да проверим съвпадението на двете страни върху гладък сингулярен n -симплекс Наистина,

$$\begin{aligned} \left[\rho_{VU}^{\mathfrak{S}_\infty^\bullet} I_U^n(\omega) \right] (\tau) &= [i_{UV}^* I_U^n(\omega)] (\tau) = I_U^n(\omega)(i_{UV}(\tau)) = \int_{i_{UV}(\tau)(\Delta^n)} \omega = \int_{\Delta^n} (i_{UV}\tau)^* \omega = \\ &= \int_{\Delta^n} \tau^* i_{UV}^*(\omega) = \int_{\Delta^n} \tau^* \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet}(\omega) = \int_{\tau(\Delta^n)} \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet}(\omega) = \left[I_V^n \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet}(\omega) \right] (\tau), \end{aligned}$$

където $i_{UV} : V \rightarrow U$ е тъждественото влагане, индуциращо хомоморфизмите на ограничение $\rho_{VU}^{\mathfrak{S}_\infty^\bullet} = i_{UV}^*$ и $\rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet} = i_{UV}^*$. По-нататък, за произволни $\omega = f dx_{i_1} \wedge \dots \wedge dx_{i_n} \in \mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R})$ и $\tau \in S_{n+1}^\infty(U, \mathbb{R})$ Теоремата на Стокс дава

$$\begin{aligned} \left[I_U^{n+1} d_U^n(\omega) \right] (\tau) &= \int_{\tau(\Delta^{n+1})} d_U^n(\omega) = \int_{(\partial_{n+1}^{U, \infty} \tau)(\Delta^n)} \omega = \\ &= I_U^n(\omega)(\partial_{n+1}^{U, \infty} \tau) = \left[d_{U, \infty}^n I_U^n(\omega) \right] (\tau). \end{aligned}$$

Това установява комутативността на диаграмите

$$\begin{array}{ccc} \mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R}) & \xrightarrow{d_U^n} & \mathfrak{A}^{n+1}(U, \mathbb{R}) \\ \downarrow I_U^n & & \downarrow I_U^{n+1} \\ S_\infty^n(U, \mathbb{R}) & \xrightarrow{d_{U, \infty}^n} & S_\infty^{n+1}(U, \mathbb{R}) \end{array}$$

за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$ и показва, че

$$\{I_U^\bullet\} : \{\mathfrak{A}^\bullet(U, \mathbb{R}), \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^\bullet}\} \longrightarrow \{S_\infty^\bullet(U, \mathbb{R}), \rho_{VU}^{\mathfrak{S}_\infty^\bullet}\}$$

е хомоморфизъм на ко-верижни комплекси от предснопове. В резултат, индуцираните хомоморфизми на снопове $I^n : \mathfrak{A}^n \rightarrow \mathfrak{S}_\infty^n$ образуват хомоморфизъм

$$I^\bullet : \mathfrak{A}^\bullet \longrightarrow \mathfrak{S}_\infty^\bullet$$

на точни редици от снопове съгласно

$$\begin{aligned} I^{n+1} d^n a_{U, \mathfrak{A}^n}^x (\omega_U^n) &= I^{n+1} a_{U, \mathfrak{A}^{n+1}}^x d_U^n (\omega_U^n) = a_{U, \mathfrak{S}_\infty^{n+1}}^x I_U^{n+1} d_U^n (\omega_U^n) = \\ &= a_{U, \mathfrak{S}_\infty^{n+1}}^x d_{U, \infty}^n I_U^n (\omega_U^n) = d_\infty^n a_{U, \mathfrak{S}_\infty^n}^x I_U^n (\omega_U^n) = d_\infty^n I^n a_{U, \mathfrak{A}^n}^x (\omega_U^n). \end{aligned}$$

Още повече, диаграмата

$$\begin{array}{ccc} M \times \mathbb{R} & \longrightarrow & \mathfrak{A}^0 \\ \text{Id}_{M \times \mathbb{R}} \downarrow & & \downarrow I^0 \\ M \times \mathbb{R} & \longrightarrow & \mathfrak{S}_\infty^0 \end{array}$$

е комутативна, доколкото

$$\begin{aligned} I^0 : \mathfrak{A}^0 &\longrightarrow \mathfrak{S}_\infty^0, \\ I^0 a_{U, \mathfrak{A}^0}^x (f) &= f(x) \quad \text{за } \forall f \in \mathfrak{A}^0(U, \mathbb{R}), \forall x \in M, \end{aligned}$$

оставя на място постоянните реално-значни функции върху M . С това получаваме, че (13.17) е хомоморфизъм на ациклични резолвенти на $M \times \mathbb{R}$, продължаващ $\text{Id}_{M \times \mathbb{R}} : M \times \mathbb{R} \rightarrow M \times \mathbb{R}$. Съгласно Твърдение 13.7, индуцираните изображения на кохомологиите

$$H^n(I^\bullet) : H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, M)) \longrightarrow H^n(\Gamma(\mathfrak{S}_\infty^\bullet, M))$$

са изоморфизми на $\mathbb{R}$ -линейни пространства за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. По определение, предсноповете $\{\mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R}), \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R})}\}$ на гладките диференциални n -форми са пълни, в качеството си на съставени от гладките сечения на гладките векторни разслоения $\wedge^n T^*M \rightarrow M$ (виж Лема ??). Следователно $\{\mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R}), \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^n(U, \mathbb{R})}\}$ са изоморфни на $\{\Gamma(\mathfrak{A}^n, U), \rho_{VU}^{\mathfrak{A}^n}\}$ и кохомологиите на де Рам

$$H_{\text{DR}}^n(M, \mathbb{R}) \simeq H^n(\Gamma(\mathfrak{A}^\bullet, M)).$$

С това получаваме следната

ТЕОРЕМА 13.8. (де Рам) *Върху всяко свързано паракомпактно гладко многообразие M , кохомологиите на де Рам са изоморфни на кохомологиите на ко-верижния комплекс от глобални непрекъснати сечения на сноповете от гладки сингулярни ко-вериги, разглеждани като $\mathbb{R}$ -линейни пространства. Имено,*

$$H_{\text{DR}}^n(M, \mathbb{R}) \simeq H^n(\Gamma(\mathfrak{S}_\infty^\bullet, M))$$

за $\forall n \in \mathbb{N} \cup \{0\}$